

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Rusų literatūra (XIX a. II p.): nuo realizmo iki modernizmo	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Doc. dr. Dagnė Beržaitė	Filologijos fakulteto Slavistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
BA (I)	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė (paskaitos, seminarai) ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	rusų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Pagal programą	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48 (24 val. paskaitos + 24 val. seminarai)	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Ugdyti literatūros istoriko ir tyrėjo kompetencijas; ugdyti analitinę ir kritinę mąstymą; ugdyti ir vystyti studentų tarpkultūrines ir tarptautiškumo kompetencijas; ugdyti studentų savarankiško darbo įgūdžius, lavinti mokslinio tiriamojo darbo rašymo ir literatūros vertinimo įgūdžius.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės planuoti savo laiką, dirbti savarankiškai laikantis nustatytų terminų.	Paskaitos, probleminis dėstymas, seminarai.	Kaupiamasis vertinimas.
Studentai gebės rinkti, analizuoti ir sisteminti medžiagą, susijusią su 19 a. II pusės rusų literatūros problemomis ir aktualijomis	Paskaitos, probleminis dėstymas, seminarai	Pranešimas (grupinis ar individualus)
Studentai gebės savarankiškai ir kritiškai interpretuoti, nagrinėti literatūrologinius tekstus, pasirinkti literatūros tyrimo metodus, literatūros šaltinius, aprašyti ir pristatyti medžiagą.	Prezentacijos, pranešimų rengimas ir pristatymas.	Testas-kontrolinis darbas (uždaro ir atviro tipo klausimai/užduotys).
Studentai bus pasirengę savarankiškai ir kritiškai tyrinėti 19 a. rusų literatūrą, gretindami ją su įgytomis žiniomis apie kitų šalių literatūras.	Diskusijos, kontrolinis darbas.	Aktyvaus ir produktyvaus darbo semestro metu vertinimas.
Studentai gebės dirbti tarpkultūrinėse, tarptautinėse grupėse, svarstyti, aptarti klasikinės rusų literatūros problemas pasitelkiant skirtingas kultūrines tradicijas ir patirtis.	Grupinių ir individualių pranešimų rengimas ir pristatymas.	

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. XIX a. II pusės a. rusų literatūros raidos etapai, jų pagrindiniai bruožai; XIX a. vidurio ir pabaigos literatūros ir publicistiniai žurnalai, grupės, jų ideologija ir reikšmė rusų literatūros vystymosi procese. Rusų kolonialinės ir imperinės literatūros bruožai.	2		2				4	3	Pranešimų apie to meto Rusijos literatūrinio gyvenimo funkcionavimą ir leidybinę situaciją rengimas ir pristatymas.
2. Rusų poezijos ir dramaturgijos vystymosi etapai, savitumai ir tradicijos. F. Tiutčevo, A. Feto, N. Nekrasovo poezija. A. Ostrovskio dramaturgija. Nacionalinio rusų teatro klausimas. A. Čechovo dramaturgijos problematika ir poetika.	4		4				8	4	Eilėraščių analizės pavyzdžių skaitymas ir komentavimas. Savarankiškos eilėraščių analizės ir komentarai, remiantis perskaityta papildoma literatūra. Ostrovskio pjesė „Audra“, dviejų Čechovų pjesių skaitymas ir analizė (konkretūs tekstai aptariami ir parenkami pirmojo susitikimo metu atsižvelgus į studentų pageidavimus).
3. Rusų romano raida ir specifika XIX a. rusų literatūros žanrų kontekste. I. Turgenevo ir I. Gončiarovo apysakų ir romanų poetika ir problematika. Slavofilai ir zapadnikai. Rusija ir Vakarai Turgenevo ir Gončiarovo kūryboje.	5		5				10	20	Du apsakymai iš ciklo „Medžiotojo užrašai“, „Bajorų gūžta“, „Tėvai ir vaikai“, „Klara Milič (po mirties)“, „Paprasta istorija“, „Oblomovas“, „Nepaprasta istorija“ (tekstai aptariami ir derinami su studentais pirmo užsiėmimo metu).
4. F. Dostojevskio kūrybos etapai. Rašytojo kūrybos ir biografijos recepcija Lietuvoje ir pasaulyje. Filosofinis, politinis ir istorinis kontekstai. Romanų problematika ir poetika. „Polifoninio romano“ samprata (M. Bachtinas).	5		5				10	23	„Užrašai iš pogrindžio“, du romanai iš rašytojo penkiaknygės (tekstai aptariami ir derinami kiekvieną kartą su studentais pirmo užsiėmimo metu). Ištraukos iš M. Bachtino knygos „Dostojevskio poetikos problemos“.

5. L. Tolstojus ir jo kūrybos žanrai, periodizacija. Tolstojaus idėjų ir poetikos evoliucija. Vėlyvojo Tolstojaus fenomenas Rusijoje ir Vakaruose. Filosofinis, politinis ir istorinis kontekstai.	4		4				8	23	„Trys mirtys“, „Karas ir taika“ (ištraukos), „Ana Karenina“, „Ivano Iljičiaus mirtis“ (konkretūs tekstai aptariami ir derinami su studentais pirmo užsiėmimo metu).
6. Rusų apsakymo žanro evoliucija. V. Garšino kūryba. Mažoji Čechovo proza. Problematika ir poetika.	3		3				6	6	„Raudonoji gėlė“, „Tarnautojo mirtis“, „Miego noris“, „Rotšildo smuikas“, „Namas su mezoninu“, „Jonyčius“, „Dama su šuniuku“, „Nuotaka“ (konkretūs tekstai aptariami ir derinami su studentais pirmo užsiėmimo metu).
7. Modernizmo užgimimas. Pirmieji rusų modernizmo manifestai	1		1				2	3	Vienas D. Merežkovskio straipsnis (konkretūs tekstai aptariami ir su studentais pirmo užsiėmimo metu).
Iš viso	24		24				48	82	

Vertinimo strategija (kaupiamasis vertinimas)	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
			Kaupiamasis vertinimas. Jei studentas be pateisinamos priežasties praleidžia 30% užsiėmimų, jam gali būti neleista laikyti egzamino.
Aktyvus ir produktyvus darbas seminarų metu	30 % (bendro pažymio)		Pranešimo (individualaus ar grupinio) rengimas ir pristatymas.
Vienas atviro tipo klausimas	35% (bendro pažymio)	Sesijos metu	Turinio išsamumas (2); klausimo medžiagos išmanymas (3), literatūros problemų suvokimas ir logiškas jų išdėstymas, nuoseklumas (2), problemos analizė (2), gramatinių, punktuacijos, stiliaus klaidų nebuvimas (1).
Testas – kontrolinis darbas semestro metu (22 klausimai)	35% (bendro pažymio)	Sesijos metu	Teisingai atsakius į 20 ir daugiau kl. – 10 balų; 19-18 – 9 balai ir t.t.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
F. Tiutčevas		Lyrika		
A. Fetis		Lyrika		
N. Nekrasovas		Lyrika		
A. Ostrovskis		„Audra“		
I. Gončiarovas		„Paprasta istorija“, „Oblomovas“, „nepaprasta istorija“		
I. Turgenevas		„Medžiotojo užrašai“, „Bajorų		

		gūžta“, „Tėvai ir vaikai“, „Klara Milič (po mirties)“		
F. Dostojevskis		„Užrašai iš pogrindžio“, du romanai iš penkiaknygės („Nusikaltimas ir bausmė“, „Idiotas“, „Demonai“, „Jaunuolis“, „Broliai Karamazovai“)		
M. Bachtinas		„Dostojevskio poetikos problemos“		
L. Tolstojus		„Trys mirtys“, „Aras ir taika“ (ištraukos), „Ana Karenina“, „Ivano Iljičiaus mirtis“		
V. Garšinas		„Raudonoji gėlėlė“		
A. Čechovas		Apsakymai, dvi pjesės iš keturių („Žuvėdra“, „Dėdė Vania“, „Trys seserys“, „Vyšnių sodas“)		
D. Merežkovskis		Vienas straipsnis		
Papildoma literatūra				
Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio nr. ar tomas	Leidimo vieta: leidykla ar nuoroda
Beržaitė, D.	2013	<i>Dostojevskio skaitiniai. Apsakos „Užrašai iš pogrindžio“ studija</i>		https://www.researchgate.net/publication/341380664_DOSTOJEVSKIO_SKAITINIAI_APYSAKOS_UZRASAI_IS_POGRINDZIO_STUDIJA#fullTextFileContent
Beržaitė, D.	2017	<i>Pasakojimai apie rusų romaną. Septintasis dešimtmetis</i>		Vilniaus universiteto leidykla
Gražys, P.	2001	<i>XIX a. rusų romanas</i>	1-2 d.	Šiaulių universiteto leidykla
Роговер, Е. С.	2004	<i>Русская литература 19 в.</i>		M.: Hayka
	2024	<i>The New Cambridge History of Russian Literature</i>		Cambridge University Press
Moksliniai straipsniai seminarų aptarimams ir individualiems studentų pranešimams paruošti				

Atnaujinta 2025-11-05

ОПИСАНИЕ ПРЕДМЕТА (МОДУЛЯ) ОБУЧЕНИЯ

Название предмета (модуля)	Код
Русская литература (II половина XIX века): от реализма к модернизму	

Преподаватель (-и)	Подразделение (-я)
Координирующий: Доц. д-р. Дагне Бержайте	Филологический факультет, кафедра славистики

Степень обучения	Тип предмета (модуля)
I (БА)	Обязательный

Форма обучения	Период обучения	Язык (-и) обучения
Аудиторная (лекции, семинары)	Весенний семестр	Русский

Требования к изучающим	
Предварительные требования: По программе	Дополнительные требования (если есть):

Объем предмета (модуля) в кредитах	Вся нагрузка работы студента	Часы контактной работы	Часы на самостоятельную работу
5	130	48 (24 часов лекций + 24 часов семинаров)	82

Цель предмета (модуля): компетенции, развиваемые программой обучения			
Развитие историко-литературных и научно-исследовательских компетенций; развитие аналитического и критического мышления; развитие навыков самостоятельной работы; развитие аналитических способностей; развитие межкультурных компетенций.			
Результаты предмета (модуля)	Методы обучения	Методы оценки	
Студенты научатся планировать свое время, придерживаться установленным терминировкам, работать самостоятельно.	Лекции, проблемное изложение материала.	Накопительная оценка.	
Студенты получают навыки отбора, критического анализа и систематизации научного и учебного материала, связанного с проблемами русской литературы второй половины 19 в.	Семинары, реферирование научных статей.	Вопрос открытого типа во время экзамена.	
Студенты научатся анализировать литературоведческие тексты, отбирать методы исследования, работать с научными источниками, описывать и представлять систематизированный материал.	Подготовка и представление индивидуальных и групповых докладов.	Тест-контрольная работа (вопросы открытого и закрытого типа).	
Студенты научатся самостоятельно исследовать русские литературные процессы 19 в., сопоставлять их с литературными процессами других стран.	Дискуссии во время семинаров, контрольная работа.	Активная и продуктивная работа во время семестра.	

Темы	Часы контактной работы							Время и задания для самостоятельного обучения	
	Лекции	Консультации	Семинары	Практические занятия	Лабораторные работы	Практика	Вся контактная работа	Самостоятельная работа	Задания
1. Этапы развития русской литературы второй половины XIX века, их основные черты; литературные и публицистические журналы, направления и группы середины и конца XIX века, их идеология и значение в процессе развития русской литературы. Особенности русской колониальной и имперской литературной традиции.	4		2				4	3	Подготовка и представление докладов о функционировании литературной жизни и издательской ситуации в России того времени.
2. Этапы, своеобразие и традиции развития русской поэзии и драматургии. Поэзия Ф. Тютчева, А. Фета, Н. Некрасова. Драматургия А. Островского. Вопрос русского национального театра. Проблематика и поэтика драматургии А. Чехова.	4		4				8	4	Чтение и комментарий образцов анализа стихотворений. Самостоятельный анализ и комментарии стихотворений на основе прочитанной дополнительной литературы. Пьеса А. Островского «Гроза», чтение и анализ двух пьес А. Чехова (конкретные тексты обсуждаются и выбираются на первом занятии с учётом пожеланий студентов).
3. Развитие и специфика русской прозы и романа в контексте жанров русской литературы XIX века. Поэтика и проблематика повестей и романов И. Тургенева и И. Гончарова. Славянофилы и западники. Россия и Запад в творчестве Тургенева и Гончарова.	3		5				10	20	Два рассказа из цикла «Записки охотника», «Дворянское гнездо», «Отцы и дети», «Клара Милич (после смерти)», «Обыкновенная история», «Обломов», «Необыкновенная история» (тексты обсуждаются и согласовываются со студентами на первом занятии).
4. Этапы творчества Ф. Достоевского.	5		5				10	23	«Записки из

Рецепция творчества и биографии писателя в Литве и в мире. Философский, политический и исторический контексты. Проблематика и поэтика романов Достоевского. Понятие «полифонического романа» (М. Бахтин).									подполья», два романа из «пятикнижия» писателя (тексты обсуждаются и согласовываются со студентами на первом занятии). Отрывки из книги М. Бахтина «Проблемы поэтики Достоевского».
5. Л. Толстой и жанры его творчества, периодизация. Эволюция идей и поэтики Толстого. Феномен позднего Толстого в России и на Западе. Философский, политический и исторический контексты.	4		4				8	23	«Три смерти», «Война и мир» (отрывки), «Анна Каренина», «Смерть Ивана Ильича» (конкретные тексты обсуждаются и согласовываются со студентами на первом занятии).
6. Эволюция жанра русского рассказа. Творчество В. Гаршина. Малая проза Чехова: проблематика и поэтика.	3		3				6	6	«Красный цветок», «Смерть чиновника», «Спать хочется», «Скрипка Ротшильда»; «Дом с мезонином», «Ионыч», «Дама с собачкой», «Невеста» (конкретные тексты обсуждаются и согласовываются со студентами на первом занятии).
7. Зарождение русского модернизма. Первые манифесты модернизма.	1		1				2	3	Одна из статей Д. Мережковского (конкретные тексты обсуждаются и согласовываются со студентами на первом занятии).
Всего	24		24				48	82	

Стратегия оценки	Доля в проц.	Время отчета	Критерии оценки
Накопительная оценка.			Студент, который без уважительной причины пропустил больше 30 % занятий, может не получить разрешение сдавать экзамен.
Активное участие и эффективная работа на семинарах	30 % итоговой оценки	Во время семестра	Подготовка и представление доклада
Тест (22 вопроса открытого и закрытого типа).	35% итоговой оценки		Правильные ответы на 20 вопросов - 10 б.; 19-18 - 9 б. и т.д.
Один вопрос открытого типа.	35% итоговой	Во время сессии	Содержание (2 б.); Знание и понимание соответствующего материала (3 б.);

	оценки		Понимание литературных проблем и их логическое представление (2 б.); Анализ проблемы (2 б.); Отсутствие грамматических, пунктуационных, стилистических ошибок (1 б.).
--	--------	--	---

Автор	Год издания	Название	№ периодического издания или том издания	Место издания и издательство или интернетный адрес
Обязательная литература				
Ф. Тютчев		<i>Лирика</i>		
А. Фет		<i>Лирика</i>		
Н. Некрасов		<i>Лирика</i>		
А. Островский		«Гроза»		
И. Гончаров		«Обыкновенная история», «Обломов», «Необыкновенная история»		
И. Тургенев		«Записки охотника», «Дворянское гнездо», «Отцы и дети», «Клара Милич (после смерти)»		
Ф. Достоевский		«Записки из подполья», два романа из пятикнижия («Преступление и наказание», «Идиот», «Бесы», «Подросток», «Братья Карамазовы»)		
М. Бахтин		«Проблемы поэтики Достоевского»		
Л. Толстой		«Три смерти», «Война и мир» (отрывки), «Анна Каренина», «Смерть Ивана Ильича»		
В. Гаршин		«Красный цветок»		
А. Чехов		Рассказы, две пьесы из четырёх («Чайка», «Дядя Ваня», «Три сестры», «Вишнёвый сад»)		
Д. Мережковский		одна статья		
Дополнительная литература				

	2024	<i>The New Cambridge History of Russian Literature</i>		Cambridge University Press
З. Роговер, Е. С.	2004	<i>Русская литература 19 в.</i>		М.: Наука
Научные статьи для семинаров и самостоятельных докладов				

Обновлено 05-11-2025